

Musharraf på Sverigevisit

Presidentens mjuka framtoning ska säkra kontrakt på svenska vapen

Vad gör han här? Vad gör egentligen en pakistansk president i Sverige? Det var förstås en berättigad fråga när vi i början av juli som särskilt inbjudna bevisade ett seminarium med Pakistans president **Pervez Musharraf** på Handelshögskolan i Stockholm.

Titeln på presidentens föreläsning var "Pakistan och tjugoförsta århundradets utmaningar". Mötets moderator var ambassadör **Rolf Ekéus** och ansvarig för programmet var SITE, Stockholm Institute of Transition Economics i samarbete med SIPRI, Stockholms internationella fredsforskningsinstitut. Skulle föredraget ge svar på våra frågor?

Terrorbekämpning i fokus

Presidenten började med att göra honnör till publiken som bestod av representanter för ambassader, svenska storföretag, universitet och fredsorganisationer som Svenska läkare mot kärnvapen (SLMK), Pugwash och Svenska freds- och skiljedomsföreningen. Sedan ägnade han drygt halva tiden åt att tala om hur Pakistan framgångsrikt bekämpar terrorismen i sitt eget land.

Han betonade behovet av (sitt) ledarskap och statsmannaskap för terrorismbekämpning, men att när terrorismen blir alltmer internationell så måste den också bekämpas med internationellt samarbete. Det är inte bara en fråga om militära aktioner utan lika viktigt är det att angripa orsakerna. Presidenten försäkrade att Pakistan är fast beslutet att utrota al Qaida och har sedan den 11 september 2001 gripit 600 al-Qaida-män.

Samtidigt ville presidenten marginalisera problemet till västra Pakistan där en understam till Waziri-stammen utgör grunden till terrorismen. Men genom militära aktioner kombinerat med kännedom om de lokala förhållandena och satsning på utbildning i Waziristan så kan terrorismen utrotas där.

Dessutom utgör fattigdomsbekämpning och alfabetisering i hela Pakistan viktiga instrument för att dra upp terrorismen med rötterna.

Presidenten ägnade också en del tid att göra distinktion mellan islam som religion respektive fundamentalism. Han menade att den sanna islam står för jämlikhet och

President Musharraf gav en ljus bild av förhållandena i Pakistan vid mötet i Stockholm, och av den intresserade publiken, däribland Sverker Åström. Rolf Ekéus t v var moderator.

demokrati och inte har något med terrorism att göra.

– Visst, vi är religiösa i Pakistan. Men fundamentalister är bara en liten minoritet. Förhållandet mellan islam och väst kan i dag jämföras med det under järnridån. Jag vill överbygga det gapet. Mitt motto är upplysning och måttfullhet.

Relationerna till Indien

Det var inte bara förhållandet till väst som togs upp utan naturligtvis också förhållandet till Indien.

– Tre krig har utkämpats om Kashmir och nu måste vi komma till en uppgörelse, sade presidenten.

Det är en tvåvägsprocess mot fred med förtroendeskapande åtgärder kombinerat med avtal kring punkter där det råder olika uppfattningar. Förhandlingsklimatet, enligt Musharraf, måste präglas av att man rör sig i takt, att förhandlingarna är seriösa, öppna, flexibla och innefattar ett mått av mod.

Till vem riktade han då dessa understatements? Politiker både i Indien och Pakistan har sina respektive extremister att bekämpa, och för framgångsrika förhandlingar krävs därför politiskt mod från båda sidor. Presidenten underströk att Pakistan under 2003 ensidigt minskade antalet soldater med 50 000 man och att landet frusit sin militärbudget.

Demokrati i Pakistan

Sedan övergick presidenten, som själv tog makten genom en militärkupp, till att försöka övertyga publiken att han är en sann demokrat. Genom att nyligen ha blivit vald

av två tredjedelar av pakistanska parlamentet tolkade presidenten att han därmed måste ha ett betydande förtroende.

En annan framgång för demokratin, enligt Musharraf, är att lokala regeringar har utsetts av folket för första gången på 50 år. Och pressfriheten påstås aldrig ha varit större än nu... Kvinnor finns på alla nivåer i styrande ställning. Det handlar, enligt presidenten, om en demokratisk revolution i det tysta

Slutligen kunde Musharraf stolt berätta hur Pakistan tagit sig ur en bankrutt ekonomi. Alla makroekonomiska indikatorer pekar åt rätt håll. Därmed har resurser frigjorts för fattigdomsbekämpning, mänskliga rättigheter, utbildning och sjukvård.

Frågor om kärnvapen

President Musharraf besvarade alla frågor artigt men samtidigt rättfram. Flera kom av naturliga skäl att handla om Pakistans kärnvapeninnehav. På en fråga sade han att Pakistans kärnvapen har bidragit till att sätta landet på jämbördig fot med Indien, som innebär att man utifrån denna jämvikt kan nå fram till ett riktigt fredsavtal med grannen.

Hans Levander från SLMK krävde konkreta besked om förtroendeskapande åtgärder. Men svaret blev dessvärre svävande och undanligande. Det enda som nämndes var att ländernas utrikesministrar skulle träffas några veckor senare för att söka nå fram till avtal i dessa frågor.

Till sist kom så kom äntligen svaret på varför Musharraf var i Sverige, såsom varande den första pakistanska president någonsin som besökt Sverige. Orsaken var en

han besvarade skickligt frågorna som ställdes
Foto: HANS LEVANDER

önskan om att stimulera ekonomisk utveckling genom svenska investeringar i landet och att öka handelsförbindelserna. Pakistan är främst intresserad av Sveriges högteknologiska (läs vapen-) industri.

Radarutrustning från Ericsson och JAS-flygplan från SAAB är system som skulle diskuteras under presidentens Sverigebesök. På en fråga om fackföreningarnas rättigheter kom ett diplomatiskt svar om att varje land har sina förutsättningar. (Vilken balans ska det vara mellan arbetsgivare och arbetstagar?)

Pakistan ville uppenbart genom sitt Sverigebesök också visa självständighet gentemot USA markerat av att Pakistan inte kommer att skicka trupp till Irak för när landet själv begär det. Plötsligt föll bitarna på plats. Syftet med presidentbesöket var att lugna investerare att Pakistan är ett politiskt och ekonomiskt stabilt land på stadig väg mot demokrati, ett land som strävar mot jämlikhet utan islamsk fundamentalism och ett land med stabilitet på arbetsmarknaden.

Återstår att se om svenska företag känner sig lockade att investera i Pakistan.

Pakistans utmaningar inför det tjugoförsta århundradet sammanfattades av president Musharraf som: konflikt eller stabilitet, islam eller väst, misslyckande eller utveckling, katastrof eller fred. Presidenten var uppriktig, öppen för alla typer av frågor, piggt och med viss humor.

Men förtroendeingivande? Tja, presidenten avslutade seminariet som han inledde, med militär honnör.

Martin Tondel

Valet av Shaukat Aziz glädjer amerikanerna

Pakistans ar-méchef och president **Pervez Musharraf** har troligtvis ett av världens svåraste jobb. Men hans utnämning i början av augusti av **Shaukat Aziz** (bilden) till ny premiärminister kommer att ge Musharraf chansen att föra sin dagordning, samtidigt som de tre länder som betyder mest för Pakistan sannolikt kommer att välkomna utnämningen.

Utnämningen av Aziz till ny premiärminister kommer sannolikt att glädja regeringarna i såväl USA som Indien och Afghanistan. Aziz har nämligen ett gott anseende hos amerikanerna. Och Pakistans ärkefiende Indien kommer att välkomna honom av en viktig anledning – Aziz bär inte på något anti-indiskt bagage eftersom han större delen av sitt liv arbetat inom USA:s bankvärd.

Hans kopplingar till USA ger dessutom en ingång till den mycket viktiga amerikanska ambassadören i Afghanistan och därmed också till den afghanska regeringen.

Tidigare finansminister

Den milde och lågmälda Aziz är en teknokrat som på sätt och vis påminner om Indiens nye premiärminister **Manmohan Singh**. Aziz är kunnig inom finansvärlden och har tidigare varit finansminister i fem år.

Landets före premiärminister **Zafarullah Khan Jamali** tvingades avgå i juni. Och i Pakistans spekuleras det mycket kring varför Musharraf bytte ut honom till förmån för Aziz. Presidenten och premiärministern hade en växande konflikt bland annat kring hur man skulle hantera al-Qaida och de talibaner som agerar längs gränsen till Afghanistan.

Jamali företrädde här en mjukare inställning, och föredrog förhandlingar i stället för militära aktioner.

Aziz stora fördel är hans kontakter inom USA:s finansiella och politiska kretsar. Han är den som skött alla detaljerade förhandlingar i uppgörelserna mellan den amerikanska regeringen och Pakistan i fråga om "kriget mot terrorismen". Utnämmandet av Aziz är därför en försäkring för USA att Pakistan är fast beslutet att förbli Washingtons allierade i detta långvariga krig.

Pakistan har fått blandad kritik i den amerikanska pressen. Men en sak är alla

klara över – landet har spelat en avgörande roll i USA:s krig i Afghanistan 2001. Om det inte hade varit för att Pakistan aktivt hjälpte till och bistod med logistiskt stöd hade USA kanske inte nått samma framgångar lika snabbt i striderna mot den tidigare talibanregimen.

Washington har fyra aktiva militära baser i Pakistan som är viktiga för landets operationer i Afghanistan.

Varsam mot talibanerna

Men trots detta har vissa medlemmar av den afghanska regeringen liksom USA:s ambassadör kritiserat Pakistan för att inte göra tillräckligt för att förhindra talibaner från att genomföra attacker från sina gömställen på pakistanskt territorium.

I amerikansk press sägs också att de pakistanska myndigheterna inte griper ledare för talibanerna i samma utsträckning som företrädare för al-Qaida. Det finns misstankar om att den pakistanska regimen är varsam mot talibanerna i syfte att eventuellt kunna använda dem i en upptrappning av konflikten med Indien om Kashmir. Anklagelsen tillbakavisas naturligtvis av pakistanierna.

Den generella uppfattningen i Pakistan är att utnämningen av Aziz syftar till att förbättra relationerna till såväl den amerikanska regeringen som gentemot Afghanistan.

Pakistans relationer till de internationella finansinstitutionerna är utmärkta och till stor del är det Aziz förtjänst. Även dessa institutioner ser utnämningen som ett bevis för att landet kommer att fortsätta de reformer som man länge insisterat på.

Politisk enmansshow

Inom landet är en vanlig åsikt om utnämningen att Musharraf och landets armé därigenom försöker förstärka det politiska system de håller på att bygga upp. Pakistan är en kvasidemokrati, där alla demokratiska institutioner existerar – men samtidigt är hårt kontrollerade av militären.

För Musharraf del kommer livet på kort sikt att bli lättare, eftersom Aziz troligen är rätt man att förhandla med Indiens nye teknokratiska premiärminister **Singh**.

Samtidigt kvarstår fakta – landets politiska system är i grund och botten en enmansshow och delvis en militärdiktatur.

Landets viktigaste biståndsgivare anser dock att Aziz lyckats stabilisera och förbättra landets makroekonomi. Och för Musharraf utgör han det bästa namnet i försöken att utöka de utländska direktinvesteringarna.

M B Naqvi/IPS